

Dėl sveikatos priežiūros įstaigų pradinių buhalterinės apskaitos duomenų standartizavimo

Pagrindinės sąvokos (vadovaujantis minėto įstatymo 2 straipsniu):

Biudžetinės įstaigos (toliau BĮ) – valstybės ir savivaldybių sveikatos priežiūros biudžetinės įstaigos, kurias reglamentuoja Biudžetinių įstaigų įstatymas ir Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymas.

Viešosios įstaigos (toliau VŠĮ) – valstybės ir savivaldybės sveikatos priežiūros viešosios įstaigos, kurias reglamentuoja Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymas ir Viešųjų įstaigų įstatymas.

Vadovaujantis 1997 m. birželio 24 d. Lietuvos Respublikos „Sveikatos priežiūros biudžetinių įstaigų reorganizavimo į valstybės ir savivaldybių sveikatos priežiūros viešąsias įstaigas“ įstatymu Nr. VIII – 297 BĮ buvo reorganizuotos į VŠĮ. Tai iš esmės pakeitė sveikatos priežiūros įstatymo ūkinėje-finansinėje veikloje vykstančių operacijų apskaitos principus.

Šio įstatymo 4 straipsnis reglamentuoja BĮ pertvarkymo į VŠĮ tvarką. Reorganizavimas turėjo būti baigtas iki 1997 10 01 ir atliekamas šia tvarka:

- 1) BĮ steigėjas priima sprendimą pertvarkyti BĮ į VŠĮ ir patvirtina VŠĮ įstatus;
- 2) BĮ steigėjas nustato BĮ prievoles, perduodamas atitinkamai VŠĮ, ir jų perdavimo tvarką;
- 3) BĮ inventorizuoja savo turtą ir inventorizavimo duomenis perduoda VŠĮ steigėjui;
- 4) VŠĮ steigėjas su VŠĮ sudaro panaudos sutartį;
- 5) VŠĮ įregistruojama įstatymų nustatyta tvarka.

1. BĮ privalėjo inventorizuoti savo turtą ir visus inventorizavimo duomenis perduoti steigėjui.

2. Steigėjas privalėjo nustatyti visą ilgalaikio turto bei mažaverčio inventoriaus priėmimo iš BĮ tvarką, pildomos dokumentacijos formą.

Tačiau keičiantis sveikatos priežiūros įstaigų juridiniam statusui nebuvo skirtas pakankamas dėmesys finansų sektoriui, nebuvo parengta apskaitos metodika, kuri reglamentuotų:

- 1) ilgalaikio turto perdavimą iš BĮ į steigėjo balansą;

- 2) trumpalaikio turto ir menkaverčio inventoriaus perdavimą iš BĮ į steigėjo balansą;
- 3) trumpalaikio turto ir menkaverčio inventoriaus perdavimą iš steigėjo į VŠĮ balansą;
- 4) BĮ veiklos rezultatų (finansavimas ar faktinės išlaidos) perkėlimą į VŠĮ balansą;
- 5) debitorinį ir kreditorinį skolų perkėlimą į VŠĮ balansą.

BĮ baigiamieji, o VŠĮ pradiniai buhalterinės apskaitos duomenys apie materialinių vertybių likučius, savininkų įnašų dydį, skolas, veiklos rezultatus VŠĮ balansuose buvo pateikti skirtingai ir dažniausiai pažeidžiant 1992 06 18 d. LR „Buhalterinės apskaitos pagrindų įstatymo“ Nr. I-2654 reikalavimus, pvz. trumpalaikis turtas nurašomas ne per 6 sąnaudų klasę, o neteisėtai mažinant 3 klasėje apskaitomą „Valstybinį kapitalą“ 300 sąskaitą.

Toks skirtingas pradinių VŠĮ duomenų pateikimas lemia tai, kad šiandien:

- 1) VŠĮ finansų ir mokesčių apskaitoje pateikiama informacija gali būti neobjektyvi;
- 2) neįmanoma palyginti skirtingų VŠĮ veiklos rezultatų (nėra aišku, kas tai lemia: pati veikla ar pradinių duomenų pateikimas).

Apie šių klaidų žalos dydį VŠĮ finansų valdymo sistemos daug ką pasako tai, kad 2001 m. įsteigtoje „Sveikatos priežiūros įstaigų buhalterijos asociacijos“ programoje atskiru punktu išskirtas tikslas „standartizuoti sveikatos priežiūros VŠĮ pradinius buhalterinius duomenis“.

Mano nuomone, būtina LR mastu standartizuoti VŠĮ pradinius buhalterinės apskaitos duomenis.

Toliau pateikiami duomenų iš BĮ į VŠĮ balanso perkėlimo teisingi buhalteriniai įrašai.

Schema Nr. 1

Vadovaujantis 1996 m. rugsėjo 24 d. LR Nekilnojamojo turto registro įstatymu Nr. I-1539 ir 1997 m. rugpjūčio 06 d. LR Vyriausybės nutarimu Nr. 891 „Dėl tipinės panaudos sutarties dėl sveikatos priežiūros biudžetinių įstaigų valdomo valstybės turto perdavimo valstybės ir savivaldybių sveikatos priežiūros viešosioms įstaigoms patvirtinimo“

BUHALTERINIAI ĮRAŠAI, SUSIJĘ SU ILGALAIKIO IR MAŽAVERČIO VALSTYBINIO TURTO PERDAVIMU/PRIĖMIMU

1. Perduodant ilgalaikį turtą (sveikatos priežiūros biudžetinės įstaigos apskaitoje)

Buhalterinis įrašas

D	250	Ilgalaikio turto fondas
D	02	Ilgalaikio turto nusidėvėjimas
K	01	Ilgalaikis turtas

1. Priimant ilgalaikį turtą (sveikatos priežiūros biudžetinės įstaigos steigėjo apskaitoje)

Buhalterinis įrašas

D	01	Ilgalaikio turto fondas
D	02	Ilgalaikio turto nusidėvėjimas
K	250	Ilgalaikis turtas

* Vadovaujantis 1992 m. birželio 18 d. LR Buhalterinės apskaitos pagrindų įstatymo Nr. I-2654 10 straipsniu, visi buhalteriniai įrašai daromi tik turint tam tikrą pagrindą, t.y. remiantis juridinę galią turinčiais dokumentais.

** Vadovaujantis 1996 m. rugsėjo 24 d. LR Nekilnojamojo turto registro įstatymu Nr. I-1539, keičiantis ilgalaikio turto savininkui turi būti keičiama turto teisinė registracija.

***Įstatymų nuorodos pateikiamos jų galiojimo laiku.

2. Perduodant mažavertį inventorių (sveikatos priežiūros biudžetinės įstaigos apskaitoje)

Buhalterinis įrašas

D	260	Mažaverčio turto fondas
K	07	Mažavertis turtas

2. Priimant mažavertį inventorių (sveikatos priežiūros biudžetinės įstaigos steigėjo apskaitoje)

Buhalterinis įrašas

D	07	Mažaverčio turto fondas
K	260	Mažavertis turtas

* Vadovaujantis 1992 m. birželio 18 d. LR Buhalterinės apskaitos pagrindų įstatymo Nr. I-2654 10 straipsniu, visi buhalteriniai įrašai daromi tik turint tam tikrą pagrindą, t.y. remiantis juridinę galią turinčiais dokumentais.

** Jeigu yra mažavertis turtas, kuriam yra patvirtinta teisinė registracija, vadinasi, turi būti pakeista teisinė registracija.

***Įstatymų nuorodos pateikiamos jų galiojimo laiku.

Schema Nr. 2

Vadovaujantis 1996 m. rugsėjo 24 d. LR Nekilnojamojo turto registro įstatymu Nr. I-1539 ir 1997 m. rugpjūčio 06 d. LR Vyriausybės nutarimu Nr. 891 „Dėl tipinės panaudos sutarties dėl sveikatos priežiūros biudžetinių įstaigų valdomo valstybės turto perdavimo valstybės ir savivaldybių sveikatos priežiūros viešosioms įstaigoms patvirtinimo“

BUHALTERINIAI ĮRAŠAI, SUSIJĘ SU ILGALAIKIO IR MAŽAVERČIO VALSTYBINIO TURTO PERDAVIMU/PRIĖMIMU

Sveikatos priežiūros VŠĮ apskaitoje

Sveikatos priežiūros VŠĮ steigėjo apskaitoje

PASIRAŠANT PANAUDOS SUTARTĮ

Patvirtintą 1997 08 06 LRV nutarimu Nr. 891

1.

Sveikatos priežiūros VŠĮ parodo
gautą ilgalaikį turtą užbalansinėje
07 sąskaitoje „Trečiųjų asmenų
turtas įmonėje“

Vadovaujantis LR Civilinio Kodekso
366-373 str. panaudos davėjas
visą savo turtą apskaito savo
balanse

* Vadovaujantis 1992 m. birželio 18 d. LR Buhalterinės apskaitos pagrindų įstatymo Nr. I-2654 10 straipsniu, visi buhalteriniai įrašai daromi tik turint tam tikrą pagrindą, t.y. remiantis juridinę galią turinčiais dokumentais.

** Vadovaujantis 1996 m. rugsėjo 24 d. LR Nekilnojamojo turto registro įstatymu Nr. I-1539, keičiantis ilgalaikio turto savininkui turi būti keičiama turto teisinė registracija.

***Įstatymų nuorodos pateikiamos jų galiojimo laiku.

PERDUODANT TRUMPALAIKĮ TURTĄ PAGAL PERDAVIMO/PRIĖMIMO AKTĄ

Patvirtintą 1997 08 06 LRV nutarimu Nr. 891

2.

D 20 Atsargos

D 260 Mažaverčio turto fondas

K 30 Valstybinis kapitalas

K 07 Mažavertis turtas

* Vadovaujantis 1992 m. birželio 18 d. LR Buhalterinės apskaitos pagrindų įstatymo Nr. I-2654 10 straipsniu, visi buhalteriniai įrašai daromi tik turint tam tikrą pagrindą, t.y. remiantis juridinę galią turinčiais dokumentais.

** Jeigu yra mažavertis turtas, kuriam yra patvirtinta teisinė registracija, vadinasi, turi būti pakeista teisinė registracija.

*** Sveikatos priežiūros VĮ nebegalioja biudžetinėms įstaigoms taikomi įstatymai ir kiti normatyviniai aktai. Sveikatos priežiūros VĮ patenka į juridinių asmenų įstatyminę aplinką, todėl naudojamas pavyzdinis sąskaitų planas, patvirtintas 1993 m. gruodžio 16 d. LR Finansų ministerijos raštu Nr. 91N.

**** Įstatymų nuorodos pateikiamos jų galiojimo laiku.

„Sveikatos priežiūros biudžetinių įstaigų reorganizavimo į valstybės ir savivaldybių sveikatos priežiūros viešąsias įstaigas“ įstatymo Nr. VIII-297 str. sakoma, kad „BĮ skolos pereina VŠĮ, išskyrus teisėtas skolas, kurios pereina jų steigėjams. BĮ teisėtos skolos – tai skolos, kurios susidarė dėl nelaiku atlikto ir nepakankamo įstaigų finansavimo (pagal patvirtintą sąmatą) ir kurios nėra pripažintos valstybės vidaus skola.

Schema Nr. 3

Skolų fiksavimas sveikatos priežiūros VŠĮ apskaitoje

Vadovaujantis 1997 06 24 LR „Sveikatos priežiūros biudžetinių įstaigų reorganizavimo į valstybės ir savivaldybių priežiūros viešąsias įstaigas“ įstatymo Nr. VIII-297 5 str. BĮ skolų dengimo tvarka

Skolų fiksavimas VŠĮ apskaitoje

1. Dėl nelaiku atlikto ir nepakankamo įstaigų finansavimo (pagal patvirtintą sąmatą)

BĮ, turėjusi patvirtintą sąmatą ir tiksliai nustačiusi, kad yra nepakankamas finansavimas, tapusi VŠĮ, savo apskaitoje daro atitinkamus įrašus:

D 252 Biudžeto skola įstaigai

K 34 Nepaskirstytas pelnas (nuostolis)

Pvz. 1997 m. pirmiems 9 mėn. BĮ buvo patvirtintas (pagal patvirtintą sąmatą) finansavimas 100 000 Lt, faktiškai įstaiga gavo 80 000 Lt, t.y. 20 000 Lt – trūkumas.

D	252	Biudžeto skola įstaigai	20 000 Lt
K	34	Nepaskirstytas pelnas (nuostolis)	20 000 Lt

2. Skolų, kurios pripažintos valstybės vidaus skola, fiksavimas VĮ apskaitoje.

2.1. Skolos fiksavimas VĮ apskaitoje negavus pinigų.

D	252	Biudžeto skola įstaigai
K	34	Nepaskirstytas pelnas (nuostolis)

2.2. Gavus pinigus.

D	27	Pinigai bankuose ir kasose
K	252	Biudžeto skola įstaigai

2.3. Kai valstybė tiesiogiai padengia VĮ skolas (t.y. kai atlieka užskaitą).

D	47	Mokesčiai, atlyginimai ir soc. draudimas
K	252	Biudžeto skola įstaigai

* Remiantis 1992 m. birželio 18 d. LR Būhalterinės apskaitos pagrindų įstatymo Nr. I-2654 10 straipsniu, visi buhalteriniai įrašai daromi tik turint tam tikrą pagrindą, t.y. remiantis juridinę galią turinčiais dokumentais.

** Pavyzdyje naudojamas pavyzdinis sąskaitų planas, patvirtintas 1993 12 16 LR Finansų ministerijos raštu Nr. 91N.

*** Valstybės vidaus skolų užskaitą reglamentuoja 1997 m. gegužės 20 d. LR Iš valstybės ir savivaldybių biudžetų išlaikomų įstaigų ir akcinės bendrovės „Lietuvos energija“ skolų pripažinimo valstybės vidaus skola ir šios skolos padengimo įstatymas Nr. VIII-219.

**** Įstatymų nuorodos pateikiamos jų galiojimo laiku.

SPIBA Pirmininkas

Dmitrijus Michaliovas